

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik V., številka 1.
Četrtkova številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetско-delavske zveze.

Stane letno 42.— Din, mesečno 3-50 Din.

V boj za samoupravo!

(K strankinemu zboru.)

Radikalci so nazadnjaška, kapitalistična stranka, ki ima samo eno točko programa, ki se je dosledno drže: oblast. Na vsak način hočejo vladati, pa najsibo kakorkoli, z demokrati ali s klerikalci, s komerkoli, najrajši pa sami. Vse so že bili, zdaj so pa gospodujoča stranka, sami na vladi. Kot nazadnjaška stranka se poslužujejo seveda tudi vseh nazadnjaških sredstev, posebni mojstri so pa v diplomaciji in demagogiji, kar je isto, samo da laže diplomacija v visoki politiki in napram posameznikom, demagogija pa v domači politiki napram ljudstvu. Zato nikdar ne veš, kaj hočejo, vselej imajo po več želez v ognju.

Zdaj so sami na vladi in vodijo priprave za volitve. Kot diplomati in demagogi bodo gotovo v vsaki pokrajini lovili svoje kaline na posebne limanice. Vendar bodo morali vsaj v enem pogledu povedati kolikor toliko jasno, kaj hočejo: v vprašanju ustave. V tem pogledu so že precej jasno govorili. Najstrožji centralisti so, to je razumljivo, njihov program — oblast — se v malem ne da izvajati in če bi se, kakšen oblast ne bi bil, kdor bi gospodaril samo nad malo deželico. Zato hočejo velike. Zato so za vidovdansko ustavo, zedinjeno Jugoslavijo hočejo, zedinjen narod, in ta zedinjen narod naj nosi ime Srbov, ne iz ljubezni do Srbov, pač pa zato, ker imajo pri Srbih mnogo pristašev in veliko moč pridobiti si jih še več z volivno demagogijo in z državnim uradniškim aparatom med neukim ljudstvom. Razun tega upajo pa s svojim oblastnim nastopanjem tudi pri Nesrbih pridobiti vse strahopetneže in — koristolovce. Tako računajo na zmago in pri tem računanju so tako predrzni, da zahtevajo od Hrvatov in Slovencev ne le, da pozabijo na svoje ime, ampak tudi svoj jezik in še celo svojo pisavo, prepovedati hočejo latinico in uvesti v javno življenje edinozveličavno cirilico. Nič drugega ne manjka, samo še volivno pravico naj nam vzamejo, pa bomo zopet tlačani, kakor smo bili pred 100 leti, pa še nekaj slabši, ker — Balkan ne spada k Evropi.

Seveda, tak program se pa ne da izvesti nad zavednim ljudstvom. Še manj nad ljudstvom, ki bo hotelo svojega Cankarja čitati v slovenščini. Nad Slovenci so se radikalci prav pošteno zmotili, z g. Zupaničem vred!

Vendar —

Neprenehoma moramo naše ljudstvo opozarjati, da negativni program ni dovolj. Če rečeš, da tega ne maraš, nisi s tem povedal še ničesar, povedati

moraš, kaj hočeš. In kaj hočemo? Samouprave hočemo.

Sami se hočemo upravljati. Sami hočemo odločevati, kaj je prav in kaj ne, sami hočemo predvsem voliti vse tiste, ki upravljajo naše zadeve, in sami jih hočemo tudi klicati na odgovor. Če smo si izvolili župana, ne maramo čakati, da nam ga potrdijo šele Dunajčani, Belgrajčani ali Rimljani. Če bo ta župan kaj zakrivil, ga bomo sami sodili, ne bomo čakali na sodbo ljudi, ki so daleč od nas in ki ne morejo poznati naših razmer. Prav tako hočemo imeti odločilno moč tudi glede okrajnih in pokrajinskih glavarjev in tudi pri najvišjih državnih predstavnikih kakor tudi pri tistem mednarodnem forumu, ki bo odločeval o vojni in miru ter o vseh medsebojnih odnosih posameznih narodov.

Kako to hočemo, pokažemo najlažje na zgledu naših socialističnih organizacij. Krajevne organizacije, združenja delavnega ljudstva posameznih občin, odločujejo o svojih domačih razmerah popolnoma samostojno. Če sklepa višja inštanca, okrožje, ne sme sklepati samo o eni občini, temveč mora njen sklep veljati za vse občine dotičnega okrožja in morajo tudi vse občine pri sklepu sodelovati (potom skupno izvoljenega okrožnega zastopstva in odbora). Za širša ozemlja so potrebne še širše organizacije, pokrajinski zastopi in odbori. Tak pokrajinski zastop predstavljata naš pokr. strankin zbor. Na tega se zberejo delegati iz vse Slovenije in sklepajo o vseh skupnih zadevah. Njih sklepi veljajo za vse organizacije in člane vsega ozemlja. Nihče se ne sme postaviti proti takim skupnim sklepom in če se kdo postavi, zgubi svoje pravice sodelovanja, pri državi bi rekli, da zgubi svoje državljanstvo in je tudi kaznovan, kajti država ni prostovoljna, temveč prisilna organizacija, v katero moraš pripadati tudi če nočeš.

Vsaka organizacija ima skrbeti na svoj način za svoje člane. Kakor mora socialistična stranka skrbeti n. pr. za izobrazbo svojih članov, tako tudi država. Človek, ki ne razume potrebe šolstva, ni zaveden državljan. Kdor ne razume, da je treba to šolstvo vzdrževati in da mora imeti država za to svoje dohodke (davke), takemu po pravici očitamo nerazsodnost. Kdor se brani po svojih močeh plačevati te davke, mu pravimo po pravici samogoltnič, koristar. Seveda je težko davke pravilno odmeriti, brez sodelovanja ljudstva je to naravnost nemogoče. Ljudstvo mora samo povedati svoje imovinske razme-

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

re (zaslužke, rente, obresti itd.), povedati jih mora javno, da se medsebojno lahko sosedje kontrolirajo, da se kontrolirajo občine, okraji, okrožja, oblasti, narodi. Če se vrši vse javno, ni to nič težkega, težko je to le v kapitalističnem družabnem redu, kjer ima vsak kapitalist pravico skrivati svoje dobičke, do čim delavno ljudstvo svoje bede ne more prikriti in tudi nima tega namena, saj bi mu nič ne pomagalo. Samo tisti jo skrivajo, ki po svoji neumnosti mislijo, da spadajo že med »boljše« ljudi in se zato štulijo h kapitalistom, ki jih zlorabljajo za svoje hlapce. Samo ti so za tajnost, ker jih je sram hlapčevanja in ker se boje, da bi morali kot preprosti ljudje bolj delati nego kot hlapci — reveži, kako drago plačujejo svojo neumnost! Ker pa se zde ljudstvu ti hlapci bolj olikani, jih prednogokrat poslušajo, same namreč zaradi čela nima časa izražati se za samostojno mišljenje in odločevanje. In če hlapci pravijo, da je javnost nepotrebna, nemogoča itd., jim le preradi verujejo. Saj še naši ljudje, ki vedo, da brez javnosti ne bomo nikdar zmagali, mnogokrat omahujejo, če hlapci le preveč straše z »denuncijantstvom«, »osebnimi napadi« itd., samo zato, da bi preprečili javnost. Toda —

Negativni program proti centralizmu je dober za obrambo, toda za dosten ni. Ljudstvo bo vsak dan bolj jasno razumevalo, da je tudi domači centralizem škodljiv, če župan ali glavar itd. dela vse, kar hoče. V naših organizacijah je to že prodrlo, nikjer ne dovolijo več, da bi predsednik kar po »božji milosti« sam odločeval. In to so začetki samouprave, resnične samouprave.

Za to samoupravo pojde tudi na strankinem zboru. Predvsem za princip, da ne bomo imeli samouprave nikdar, dokler si je ne bomo sami plačevali in jo nadzirali. Proč z bogovi — vsi smo enaki. Če kdo misli da je več, naj pazno prečita današnji članek »Politično lopovstvo« in sledečo mu razsodbo. Ogromen kos našega idejnega boja leži v nji, zato smo jo objavili celo, čeprav se bo mnogim zdela predolga. Kdor jo bo razumel, ta na zboru ne bo cinal niti sekundo.

Politično lopovstvo.

G. Prepeluh trdi, da naša doba nima misli in idej in ponuja zato krščansko idejo. Mi pravimo, da je misli in idej dovolj, da pa manjka ljudi, ki bi po teh mislih in idejah živeli.

G. Prepeluh je idealen mož... V zadnjem »Avtonomistu« polaga javne ra-

čune, kakor da bi bil tudi on za javnost po naših načelih. Morebiti bo še celo trdil, da so mu socialisti branili delati javno in da jih je zato zapustil. Dalje pravi »Mi nimamo tiskarne, ki bi pokrivala primanjkljaj pri listu, ampak moramo plačevati polne račune«. Pozneje bo morebiti trdil, da je bila Blasnikova tiskarna prej njegova in da mu jo je socialistična stranka iztrgala iz rok, in gotovo bo našel backe, ki mu bodo to verjeli, čeprav je »Naprej« 20. decembra napisal tole: »G. Prepeluh se bavi v »Avtonomistu« s čiščenjem v naši stranki. Za takšnem posel ni kvalificiran. G. Prepeluh je prišel svoj čas kot mandatar stranke v razne gospodarske zavode. Ko se je iz stranke »izčistil«, je tista mesta, ki so mu osebno kaj prinašala, obdržal (Oblačilnica, Kranjska hranilnica, Blasnikova tiskarna), durga je pa odložil. Sodeloval je pri eskamotaciji Blasnikove tiskarne stranki. Zlorabil je torej zaupanje stranke v svojo osebno korist. Itd.« Na takele besede g. Prepeluh nič ne odgovarja, to se njega ne tiče, pač pa polaga javne račune (ki jim nihče ne veruje, kdor g. Prepeluha pozna) in piše lepe članke o progresivnem davku, ki ga ni hotel plačevati, dokler je bil socialist. Sicer pa mu delamo morebiti krivico, morebiti se je od »Avtonomista« že tudi »izčistil«, kajti niti gori omenjenih člankov ni podpisal, niti ni na »Avtonomistu« več podpisan kot izdajatelj, izdajatelj je zdaj slavno znana »Ljubljanska organizacija slov. avtonomistov«, ki ima menda več tisoč članov, ki vsi plačujejo progresivni davek. Samo mi smo tako neumni in nevedni, da o tej organizaciji še nismo ničesar slišali, niti ne poznamo nobenega njenega odbornika niti člana. Pa če je g. Prepeluh »Avtonomista« res zapustil, je vendar zadnjič še podpisal v njem neko izjavo, v kateri je razložil, kako dobro je zanj končala njegova tožba proti sodr. Zv. Bernotu, in kako zelo je ž njo zadovoljen. Hudobni »Avtonomist« mu pa ni hotel priobčiti cele razsodbe, zato smo sklenili, da jo priobčimo mi, čeprav imamo malo prostora. Treba je, da ljudstvo spozna, s čim je g. Prepeluh zadovoljen.

Kl 251/22- 6. Pr. IV 10/21/37.

V imenu Njegovog Velikanstva kralja!

Stol sedmorice, odd. B, je kot kasacijsko sodišče danes, dne 4. oktobra 1922 v Zagrebu pod predsedstvom svetnika Černeta v navzočnosti svetnikov dr. Depola, Milčinskega, Žmavca in v. d. s. s. dr. Kandiasa kot sodnikov ter svetniškega tajnika dr. Železingerja kot zapisničarja o ničnostni pritožbi, vloženi od obtoženca Zvonimira Bernota in zasebnega obtožitelja Albina Prepeluha zoper razsodbo okrožnega sodišča v Novem mestu od 23. junija 1922, opr. št. Pr. IV 10/21/31, s katero je bil obtoženec Zvonimir Bernot krivim spoznan pregreška po §-u 491 k. z. in obsojen po §-u 493 k. z. na 1000 kron globe, v slučaju neizterljivosti v 5 dni zapora, oproščen pa v smislu § 259/3 k. p. r. od nadaljnje obtožbe pregreška po §§ 483 in 491 k. z. na podlagi javne razprave in ko je zaslišal poročevalca svetnika Žmavca, izvajanja ničnostne pritožbe po obtožencu in prečitanih izjavah ničnostne pritožbe zasebnega obtožitelja,

razsodil:

A) Ničnostni pritožbi obtoženca se ugodi. Pobjana razsodba se v svojem obsodilnem delu razveljavi in se izreče:

Obtoženec Zvonimir Bernot se od obtožbe, da je v tiskovini »Ljudski glas« št. 41 od 12. oktobra 1921 priobčil pod naslovom »Politično lopovstvo« članek, tudi sledeče vsebine: a) »... da je g. Prepeluh res zmožen takega lopovstva« ... b) »V istem listu trdi ta »prepričani socialist, ki ne meri denarja po prepričanju«, da naša doba nima misli in idej in ponuja zato krščansko idejo. Mi pravimo, da je misli in idej dovolj, da pa mnajka ljudi, ki bi po teh mislih in idejah živeli. — Današnja dva lepa članka »Kam gre denar« in »Vojno ministerstvo«

sta ugajala g. Prepeluhu. Torej ima misel in idejo odpraviti korupcijo, provizije itd., napraviti red, kakor zahtevamo mi socialisti. — Toda, ko sem se v stranki boril za prispevke, da bo neodvisna od raznih provizij, od katerih nihče ni vedel, odkod prihajajo in koliko jih je, takrat g. P. ne le, da mi ni pomagal, temveč je celo sam gospodaril s provizijami, da so nam komunisti stranko skoro razbili.«

da je torej zasebnega obtožitelja v tiskovini, ne navajajoč posebnih dogodkov, dolžil zaničljivih lastnosti ali misli in ga izročal javnemu zaničevanju in zagrešil s tem pregrešek zoper varnost časti po § 491 k. z. v smislu § 259/3 k. p. r.

oprosti.

B) Ničnostna pritožba zasebnega obtožitelja Albina Prepeluha zoper oprostilni del razsodbe zavrne in obsodi pritožitelja po § 390 k. p. r. v povrnitev morebitnih stroškov kasacijskega postopanja.

Razlogi:

Ad A) V periodičnem listu »Ljudski glas«, glasila Kmetstvo delavske zveze v Ljubljani, je obtoženec Zvonimir Bernot priobčil dne 5. oktobra 1921 članek pod naslovom: »Emancipacija (osamosvojitve) delavstva«. V tem članku, namenjenem pristašem socialistične stranke, pravi pisec med drugim, da je prepričanje sicer predpogoji in glavna stvar socializma, da pa to še ni vse; prepričanje da je treba tudi pokazati, pa ne samo takrat, ko se izplača, marveč tudi takrat, ko škoduje. A za delo v stranki da je potrebna organizacija; socialisti da sicer ne sovražijo ljudi, ki niso organizirani, ker vedo, da je že marsikdo izgubil kruh zaradi svojega prepričanja, toda takim odvismim in strahopetnim ljudem da se mora povedati, da nimajo pravice, odločevati v socialistični stranki. Organizirani pa da morajo biti pristaši socialistične stranke tudi zato, da plačujejo; če hoče stranka biti neodvisna, da se more vzdrževati sama, ne sme nikdar sprejemati denarja, ki o njem ne ve, odkod prihaja. Kdor pa ne mara za stranko prispevati, ker ni zadovoljen z njo, ta naj v stranki dela na to, da se izpremeni; ne sme pa ji odreči prispevkov, če hoče ostati politično organiziran; drugače pa je podoben tistim pastirjem v cerkvi ali v socializmu, ki so pripravljeni samo vladati in ki žrtvujejo »vse za stranko« samo tako dolgo, dokler stranka tako pleše, kakor oni hočejo. Posebno pa da je odklanjati take ljudi takrat, če imajo denar in lepe službe, pa ne plačajo stranki, kar ji gre. Neumno da je zaradi tega očitati stranki, da presoja vse po denarju; stranka denar potrebuje in odkod ga naj vzame? Po denarju pa da meri stranka tudi prepričanje in če je ponovno objavljala strankine sklepe o progresivnem davku, da je vedela, da se s tem uvaja stranka iz anarhije in avtokratstva na pot poštenega dela. Da ni potrebno, da bi socialistično stranko vladali nepošteni ljudje; za nepoštene v socialnem pomenu pa da je smatrali vse tiste, ki so si s pomočjo delavskih organizacij priborili službe za 10.000 do 15.000 K mesečnih dohodkov, pa hočejo še vedno plačevati samo dve kroni mesečno, ali pa še toliko ne.

Očitno je, da je pisec predstojčega članka hotel le idejno vplivati na pristaše socialistične stranke in jih napotiti na to, da svoje prepričanje spravijo v sklad s svojimi zunanjimi dejanji in da pokažejo svoje prepričanje predvsem tudi takrat, kadar je stranka v sili.

O le-tem članku je prinesel periodični list »Avtonomist«, kolega izdajatelj je zasebni obtožitelj Albin Prepeluh, dne 10. oktobra 21. notico z naslovom: »V tem znamenju boš zmaga«. Ta notica se med drugim glasi: »Se vsi javnosti malo znani soc. demokratični »poslanec« Zvonimir Bernot je objavil v »Napreju« (a tudi v »Ljudskem glasu«) od 5. t. m. dopis, v katerem se huduje nad nekaterimi članki, ki jih je objavil isti list in v katerih se je naglašalo, da mora vsak socialist imeti svoje svetovno soc. prepričanje, to je, prepričanje mora biti o potrebi socializma za človeštvo itd. — Gospod »poslanec« Bernot se nad tem besedovanjem silno huduje. On je namreč tudi takozvani »centralni tajnik« soc. dem. stranke. Tako-le pravi: »Organizirani morajo biti (delavci namreč) pa tudi za to, da plačajo«. — Nadalje »po denarju pa meri (soc. dem.) stranka tudi prepričanje.« ... Takele nazore imenujejo pri nas nekateri »socialistične« ...

Dne 12. oktobra 1921 je obtoženec reagiral na predstojčeo notico v »Ljudskem glasu« in sicer v inkriminiranem članku. V le-tem članku, ki ima naslov »Politično lopovstvo«, jemlje pisec predvsem v zaščito časopisje, češ, da časopisje samo, četudi tako različno, da večkrat ne moremo nobenemu verjeti, še ni lažnjivec; lažnjivci da so namreč tisti, ki laži pišejo; za to da čitatelj mora skušati, da sam najde resnico in tudi lažnjivca, in si ga zapomni.

Nadalje opozarja pisec v imenovanem članku na svoj dopis v »Ljudskem glasu« od 5.

oktobra 1921, ponavlja v kratkem njegovo vsebino in dostavlja: »Gospod Prepeluh je iz tega članka iztrgal samo dva stavka in lu objavil tako, kakor da hočem prispevke izsiljevati samo od delavcev in kakor da cenim ljudi samo po denarju, na prepričanje pa da nič ne dam. Kdor še ne veruje, da je gospod Prepeluh res zmožen takega lopovstva, naj prečita še enkrat ves moj članek, potem naj si pa kupi »Avtonomista« z dne 10. oktobra 1921 in prečita tisto notico. Podpisan sicer ni, a videl boš, da je »Avtonomist« Prepeluhov list in ozdravljen boš od »Avtonomista« in Prepeluha za vselej.«

Iz le-tega odstavka inkriminiranega članka je sodni dvor izločil tale: ... da je gospod Prepeluh res zmožen takega lopovstva ... in je zazrl v njem ne le očitane zaničljive lastnosti, ampak naravnost tipičen primer javnega zasramovanja.

Zoper to odločbo po obtožencu prijavljeni ničnostni pritožbi, v kolikor se talsta v svojih izjavah opira na ničnostni razlog iz točke 9 a- § 281 k. p. r., ni odreči utemeljenosti. Ni dopustno, da je sodni zbor iz celotnega odstavka, ki šele daje članku pravi pomen, iztrgal poredni stavek, marveč je bil odstavek uvaževati v celotni zvezi in vpoštevati celotni zmisel in pomen predmetnega članka, to posebno tudi še oziraje se na prejšnja zgoraj omenjena članka: »Emancipacija (osamosvojitve) delavstva« in »V tem znamenju boš zmaga«. — Predmet obsodbe, enako kakor obtožbe mora biti vedno natančno individualizirano historično ravnanje, to je vrsta druga za drugo sledečih, eno enoto tvorečih dejanskih okoliščin. Le-te dejanske okoliščine so predmet obtožbe in obsodbe, ne pa kak izrek iz historične enote. Ako pa se omenjeni člankov odstavek presoja v smislu svojega celotnega pomena, ni nalt, da je obtoženec očitel z njim zasebnemu obtožitelju zaničljive lastnosti, ali ga zasmehoval in poniževal v javnem mnenju.

Inkriminirani članek je odgovor na notico, izšlo v listu zasebnega obtožitelja. V tej notici se v eno roko obtoženec ironizira kot tu še vselj javnosti malo znani soc. demokratični »poslanec«, v drugo roko pa še, kakor to pravilno izreka izpodbijana sodba, v tej notici idealna vsebina obtožbenega članka v št. 40 »Ljudskega glasu« priobčuje z očitno nalašč pretrgano zvezo, tako, da dobiva obtoženec idealni članek ravno nasprotni, naravnost zaničljivi značaj. Baš zoper to pačenje zmisla se obrača predmetni odstavek inkriminiranega članka. Obtoženec v njem graja, da je zasebni obtožitelj dopustil, da je izšla v njegovem listu notica, kjer sta iz obtožbenega članka »Emancipacija (osamosvojitve) delavstva« iztrgana le dva stavka in objavljena tako, da je članek dobil pomen, da hoče obtoženec v socialistični stranki prispevke izsiljevati samo od delavcev, na prepričanje pa da ne daje nič.

To postopanje zasebnega obtožitelja kritizira obtoženec in ga označuje kot žurnalistično lopovstvo. Ker se od dostojnega časopisja mora zahtevati, da ne pretvarja dejstev in ne daje člankom s povsem idealno vsebino nasprotnega, naravnost zaničljivega pomena, se mora reči, da je bila obtožbenega kritika načelno opravičena. Pravilno poudarja se izpodbijana razsodba, da se »Avtonomista« članek ne more imenovati pošten ali moralen. Od obtoženca v inkriminiranem članku uporabljeni izraz »lopovstvo«, pač ni izbran, niti ni točen. Pojem »lopovstvo« je v običajni govorici jako ohlapen in širok. Vendar v celoti obtožbenec članek razodeva, v kakem zmislu je rabljen ta izraz in da obtoženec ob tem izrazu ne misli na kako prostaško dejanje ali mišljenje, nego le na politično in žurnalistično lopovstvo, ki da tiči v točno opisani pretevorbi vsebine obtožbenega članka. S to opredelbo je vzeta prekruta ost navedenemu izrazu. Zasebni obtožitelj ima tem manj povoda, uzreti v drastični obliki te kritike razžaljenje časti, ko je porogljiva in bodeča tudi njegova notica, ki je izzvala obtoženčovo kritiko. Baš lastni ton obtožiteljevega lista dokazuje, da obtoženec v obliki svoje kritike ni prekorajčil običajne in dopustne meje. Zato obtoženčeve kritike ob ugotovljenem stvarnem položaju niti ni smatrati za žaljivo.

V tem pogledu je torej podan uveljavljen, na točko 9 a § 281 k. p. r. oprti ničnostni razlog.

Sicer pa bi obtožencu za inkriminirani očitke pristojal dokaz resnice v zmislu prvega odstavka § 490 k. z. Da je zasebni obtožitelj izdajatelj »Avtonomista«, je ugotovljeno po sodnem zboru. Obtoženec je torej za slučaj, ako bi bilo njegovo dejanje objektivno kaznivno, dokazal zmiselno resničnost svojih očitanih, in bi tudi v tem slučaju bil kazni prost.

Nadaljno besedilo inkriminiranega članka, od besed: »V istem listu trdi ta »prepričani socialist« ... do besed: ... da so nam komunisti stranko skoro razbili« — radi katerega je bil obtoženec tudi obsojen, takisto ne ustvarja učina pregreška zoper varnost časti. V »Avtonomistu« je namreč izšel dne 10. oktobra 1921 tudi še

Članek pod naslovom: »Problemi sedanjega časa.« V tem članku je med drugim pisano, da se ne le pri nas, temveč vsepovsod po svetu toži, da trpi naša doba na pomanjkanju misli in idej. Dostavljeno je še: »Vrnimo se nazaj h krščanstvu; tam edino moremo najti uteho«. Na ta članek je obtoženec reagiral v inkriminiranem članku z besedami: »Mi pa pravimo, da je misel in ideja dovolj, da pa manjka ljudi, ki bi po teh mislih in idejah živeli.« Tudi sta še v istem »Avtonomistu« izšla članka: »Kam gre denar?« in »Vojno ministrstvo«. V teh člankih se zahteva red v državnem gospodarstvu, odprava korupcije, provizije itd. — Istotako na ta članka se sklicuje obtoženec v predmetnem svojem članku in pravi med drugim: »Torej ima (sc. Prepeluh) misel in idejo odpraviti korupcijo, provizije itd., napraviti red, kakor ga zahtevamo mi socialisti. — Toda ko sem se v stranki boril za prispevke, da bo neodvisna od raznih provizij, za katere nihče ni vedel, od kod prihajajo in koliko jih je, takrat g. Prepeluh ne le, da mi ni pomagal, temveč je celo sam gospodaril s provizijami tako dolgo, da so nam komunisti skoro stranko razbili.

Ako se uvažuje, kako je nastal inkriminirani članek, se vidi, da je njegovo besedilo le polemika med možni raznih naziranj, kadar pobija pač nasprotnikove nazore, ne dotika se pa nasprotnikove časti. . . Obtoženec poudarja v tej polemiki svoja že v članku: »Emancipacija (osamosvojitve) delavstva« zastopana načela, da naj v socialistični stranki plačuje vsak prispevek, če hoče, da bo stranka neodvisna od raznih provizij, za katere nihče ne ve od kod da prihajajo, in če hoče, da se stranka uvede iz anarhije in avtokratstva na pot poštenega dela. Graja pač obtoženec zasebnega obtožitelja, da mu pri tem stremeljenju ne le ni hotel pomagati, temveč je celo sam gospodaril s provizijami tako dolgo, da so komunisti socialistično stranko skoro razbili. A tudi v tej graji ni najti očitka, ki ga zatrjuje sodni zbor, da je namreč zasebni obtožitelj nagnjen do gospodarstva s kakimi sumljivimi provizijami. Obtoženec le trdi, da je zasebni obtožitelj v socialistični stranki gospodaril s provizijami, to pa gotovo ni nečestno, najsi ne ustreza naziranj in načelom obtoženčevim. Zato tudi v le-tem delu članka ni uzbekiti očitanja zaničljivih lastnosti ali misli niti kakega zasmehovanja.

Podan je torej tudi v tem pogledu uveljavljeni ničnostni razlog točke 9 a § 281 k. pr.

Obtoženčevi ničnostni pritožbi je bilo potemtakem v celnem obsegu ugoditi in odločiti, kakor je zgoraj navedeno.

Ob le-tej odločitvi ni bilo potrebe, pretretati se nadaljnjih pritožbenih izjavanj, kolikor se

z njimi uveljavlja ničnostni razlog točke 4, § 281 k. pr.

Ad B K II. a oprostilnega izreka prvostopne razsodbe je že zgoraj pod točko A izvedeno, da besedilo tega odstavka inkriminiranega članka, ki ga je presojači v celoti, torej skupno z očitkom lopovstva, sploh ne ustvarja učina pregreška zoper varnost časti. Zato je za presojo stvari povsem neodločilno, da-li je v skladu s spisi ugotovitev sodnega zbora, da je zasebni obtožitelj izrecno priznal, da je inkriminirani članek pred natiskom čital. Ob takem dejanskem položaju ne pride v poštev, da-li je sodni zbor napačno rešil vprašanje, so-li vmes take okolnosti, ki jemljejo dejanju kaznivost.

V tem pogledu potemtakem ni podan niti na točko 5, niti na točko 9 b § 281 k. pr. oprti ničnostni razlog.

Ni pa sodni zbor tudi ne ad II. b oprostilnega izreka napačno uporabil zakona, ko je izrekel, da v tem dejanju ni najti korakov pregreška zoper varnost časti. Vsebina tega dela članka je načelnega značaja; ona poudarja načelo jugoslovanske socialno demokratske stranke, ki gre za tem, da je dolžnost vsakega sodnega v potrebi pomagati stranki, da ji ne bo treba iskati pripomoči in kakih provizij, za katere se ne ve, od kod da prihajajo. To besedilo vsebuje le v časopisju običajni način polemike glede načina dobivanja materialnih pripomočkov za politične namene; ne more pa se reči, da se je s tem delom članka preokarjala dopustna oblika kritike. Zato tudi v članku ni najti pomena, da se je z njim zasebnega obtožitelja izpostavljalo javnemu zasmehovanju. Ni potemtakem niti v tem pogledu zagrešen ničnostni razlog iz točke 9 a, § 281 k. pr.

Ničnostno pritožbo zasebnega obtožitelja je bilo torej v celnem obsegu kakor neutemeljeno zavreči.

Izrek o morebitnih stroških kasacijskega postopanja temelji na 2. odstavku § 390 k. pr.

Vračajo se Vam spisi pod A v nadaljnje poslovanje.

Stol sedmorice, odd. B, kot kasacijsko sodišče, Zagreb, dne 4. oktobra 1922.

Dr. Železinger, I. r. Černe, I. r.

Prepis je točen.

Ravnateljstvo pomožnih uradov stola sedmorice, odd. B v Zagrebu, dne 6. novembra 1922.

L. S.

Ravnatelj pomožnih uradov: podpis nečitljiv.

sti za velikega župana. — V Daruvaru aretirala policija člana jugoslovanskega komunističnega odbora na Dunaju, Selakovića. — Načelstvo laških fašistov začelo zedinjevalna pogajanja z nacionalistično stranko. — Mussolini odredil amnestijo vseh zločincev, ki so svoje zločine napravili v imenu fašizma. — Avstriji so v smrtnem strahu, ker so prešli od Zveze narodov sporočilo, da najbrže ne dobe nadaljnjega obroka obljubljenih posojil.

Politične vesti.

+ V severnem Banatu menijo Protičevi pristaši nastopiti ločeno od radikalne stranke. Nosilec liste bo baje dr. Emil Gavrilica. Protičevi pristaši upajo dobiti najmanj pet poslancev. Izvolitev dr. Ninčića bi hoteli na vsak način preprečiti.

+ Madžarska stranka se posvetuje z radikali in z demokrati o bližajočih se volitvah. Madžarska stranka je pripravljena stopiti v koalicijo s tisto stranko, ki ji je voljna čim več ugodnosti ponuditi.

+ Notranje ministrstvo je odredilo, da imajo pravico priti v volilno listo tudi volilni upravičenci, ki niso jugoslovanske narodnosti.

+ Radikalna stranka se v Belgradu od razpisa volitev dalje vidno množi. V zadnjem času je bilo izdanih okoli 5000 novih članskih izkaznic. Ti novi člani so čisto gotovo podobni laškim »koritarjem«, o katerih poročamo med političnimi vestmi.

+ V Macedoniji so se sporazumeli radikali ter mohamedanci ter bodo postavili skupno listo. Tam pa, kjer bodo ločeno nastopali, se bodo vzajemno podpirali. Tozadevni volilni program bo v kratkem izšel v srbskem in turškem jeziku.

+ Laška fašistovska vlada se od prevzetja vlade dalje bori s »koritarji«. Nikoli še ni bilo toliko prosilcev za mastna državna mesta, kakor jih je sedaj. Ne prestano oblegajo ministrstva z vsemi mogočimi priporočili, tako da so posamezni ministri že razglasili, da ne bodo mogli nič več upoštevati »toplo priporočenih prošni«. Upoštevati da bodo samo prošnje, predložene na podlagi rednih natečajev, razpisanih v uradnem listu. Toda »koritarji« se najbrže ne bodo dali odsloviti kar na lahko...

+ Društvo narodov se bo na svoji seji 23. t. m. pečalo o gospodarskih reformah Avstrije. Anglijo bo zastopal na tej seji lord Balfour.

+ Nemški industrijski kongres v Berlinu je pozval trgovsko komoro ameriških Zdinjenih držav, naj posebna ameriška komisija preišče nemški gospodarski položaj ter naj ugotovi, koliko da sploh lahko Nemčija plačuje vojne odškodnine. Predsednik ameriške trgovske komore Barnes je odgovoril, da bodo zadevo reševali šele po zaključku pariške konference, ki se je pričela 2. t. m.

+ V Parizu predavajo ruski monarhisti o monarhističnem pokretu v Rusiji. Pred dnevi je predaval bivši ruski poslanec Markov o podpori, ki bi jo morali dobiti ruski monarhisti od francoske vlade. Temu predavanju so prisostvovali tudi francoski častniki.

+ Trockij je na vseruskem kongresu sovjetov ljuto napadel Ameriko, ki se je napajala s krvjo in z zlatom Evrope. Nadeja se, da bo v tekočem letu izbruhnila v Evropi velika revolucija, ker je stanje skoro v vseh državah obupno.

Tedenski pregled.

Sobota, 23. dec.: Ministrski svet sklene izvoz svinj. — Vlada sklene, da ne odobri sporazuma z Grško glede Soluna. — Francoski komunisti se uprejo sklepu moskovskega kongresa III. internacionale, da morajo izstopiti iz proustidarskih lož. — Ameriški senator Borah predlaga novo reparacijsko svetovno konferenco. Lozansko namreč ravnokar hudič jemlje.

Nedelja, 24. dec.: Načelstvo norveške komunistične stranke sklene predlagati izstop iz III. internacionale. — Sovjetska Rusija izdala dekret o izdaji novega denarja. En rubelj 1923. bo vreden milijon rubljev 1921. leta.

Ponedeljek, 25. dec.: Dr. Šusteršič šel v Belgrad pogajati se z radikali. — Začetek državnega kovinarskega kongresa v Zagrebu. — V Dijonu sklene kongres izstopivših francoskih komunističnih organizacij ustanoviti nekako centumasko »Socialistično federativno unijo«.

Torek, 26. dec.: Kralj podpisal ukaz o imenovanju velikih županov. V ljubljansko oblast je imenovan dr. Baltič, v mariborsko dr. Sajovic. — Budimpeštanska policija aretirala več odposlancev amsterdamske internacionale pod pretvezo, da so komunistični agitatorji. — Amerika zahteva na lozanski konferenci brezpogojno svobodo vseh morskih ožin in za vse narode. Angleži se upirajo. — Muktar beg, novi turški poslanik, nastopil službo v Moskvi. — Konec zagrebškega kovinarskega kongresa. Ni uspel, ker slovenski

delegatje niso smatrali ugoden trenutek, da bi žrtvovali samoupravo.

Sreda, 27. dec.: V Belgradu snuje Kaclerović in več drugih komunističnih vodij novo komunistično »Proletarsko stranko«, ki da bo samostojno nastopila ob volitvah. — Radikali izključili več svojih vojvodinskih poslancev, ki bodo z lastno stranko nastopili ob volitvah. — Mala antanta zahteva v Parizu razorožitev Madžarske. — V Lozani zahtevajo Angleži mosulske petrolejske vrelce zase. Turki jih ne marajo dati. — Na nemških državnih železnicah sklenejo odpust 25. tisoč delavcev. — Indijski nacionalni kongres v Gayi se izjavil proti angleškemu gospodstvu, zaprtim revolucionarjem izreka zahvalo.

Četrtek, 28. dec.: Italija obljubila še enkrat, da izvede rapalsko pogodbo, samo da reši še nekaj reških in zadrskih zadev. V tem je Reko enostavno anektirala. — Italija podaljšala vojaško službovanje na 18 mesecev. — Zavezniki v Lozani sklenejo, da se ne bodo več pogajali s Turki, temveč da jim enostavno pošljejo ultimatum. — Poljska vlada nastopila proti vodjem zadnjih nacionalističnih nemirov. Socialistična stranka pa pozvala vse svoje organizacije, naj uprizorijo takojšnjo splošno stavko v slučaju novih pučev. — Davidović zopet izvoljen za predsednika JDS.

Petek, 29. dec.: Na švicarskih borzah sklenejo odslej notirati dinar in ne jugoslovanske krone. — Vlada imenovala dr. Ploja namesto Sajovica na kandidatni li-

+ Ameriški senat je odobril proračun za mornarico v znesku 325 milijonov dolarjev.

Dnevne vesti.

Naši ujetniki v Italiji. Prejeli smo sledeče senzacionalno obvestilo: Če se še kak vojni ujetnik nahaja v laškem ujetništvu, naj dotičnega priglase svojci pri pristojnem občinskem uradu v Ljubljani, stanujoči pa naj se tozadevno zgledajo do 15. januarja 1923 v vojaškem uradu v Mestnem domu. Druga županstva pa dobijo potrebne informacije pri svojih pristojnih okrajnih glavarstvih.

Stanovanjska beda je povsod, največja pa tam, kjer so uradi tako počasni, da ostajajo stanovanja za daljšo dobo prazna. Tako je bil dne 29. decembra 1922 izgnan iz svojega stanovanja v Središču neki čevljarški mojster, ki mu je bilo odpovedano stanovanje sodnijsko in bilo oddano na dražbi tistemu, ki je največ ponudil. Najvišja ponudba je bila kar 25kratna najemnina iz leta 1919., tega seveda revež ni mogel ponuditi, zato so ga vrgli na cesto, v blato z ženo in otrokom, s pohištvom in orodjem in to pozno zvečer, v trdi temi. Novo stanovanje mu je pa okrajno glavarstvo v Ptuj začasno nakazalo že 4. decembra. Ker se je pa hišni posestnik branil, je imelo biti končno rešeno 22. decembra. Ker ni bilo rešeno, je siromak vprašal na uradni dan v Ormožu 28. decembra g. komisarja stanovanjskega oblastva in ta mu je rekel, da je še pred prazniki rešil in da leži spis na občini ali na pošti. Tam ni bilo nič, drugi dan je siromak vržen na cesto, tisti spis pa leži še zdaj na glavarstvu v Ptuj. Kdo bo zdaj povrnil škodo za pokvarjeno pohištvo in orodje, za od vetra in mokrote razmetane in pokvarjene knjige, račune itd. ter za stroške 4kratne vožnje v Ptuj in 5kratne v Ormož ter zamudo na zaslužku? Kdo bo to povrnil? Urade pa imamo in jih težko plačujemo z ogromnimi davki, potem trpimo takole škodo! Stanovanjske naredbe imamo, pa se stanovanja kar na dražbi draže, tako da ima pravico nanje samo tisti, ki največ ima, na odredbe pa se nihče ne ozira. Župan pa, namesto da bi šel občanom na roko in jim pomagal brez ozira na to, ali so bogati ali revni, se iz siromakov še norca dela in izjavlja sodnemu slugi, da čevljar itak že ima nakazano stanovanje, pa se noče vseliti, čeprav župan dobro ve, da hišni posestnik ne dovoli... — Kako dolgo se bodo uradniki in župani še norca delali iz bednega ljudstva? Kako dolgo bodo mislili, da so dolžni skrbeti samo za bogate občane. Nihče ne more povedati, kako dolgo, ker ne more nihče izračunati, kdaj bo začelo delavno ljudstvo samo skrbeti zase, to je, kadri bo začelo delati organizacijsko.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov **Peter Kozina & Ko., Tržič**, ki so najboljši in najcenejši in ker s tem pomagata k zaslužku lastnih sodrugov. Glavna zaloga na drobno in debelo, **Ljubljana, Breg 20.**

Ljubljana.

Zahitevam, da mi gospod, kateri mi je na Silvestrovem večeru šišenske Svobode v Reininghausu smuknil dežnik, nemudoma istega vrne, ker je bil opazovan in bi imel v obratnem slučaju priliko z menoj drugje se seznaniti.

Društvo državnih poletskih namočencev za Slovenijo v Ljubljani priredi 6. t. m. ob 8. zvečer v veliki dvorani hotela Union plesni večer z bogatim srečolovom. Sodeluje celokupna godba Dravske divizije.

Iz stranke.

Seja Pokrajinskega odbora SSJ in KDZ se bo vršila pred strankinim zborom v petek, 5. t. m. ob 17. v Celju (hotel »Pri Zmorcu«).

Krajevno politična organizacija v Šiški poziva vse člane, posebno pa odbornike na sestanek, ki se bo vršil danes, v sredo ob 7. zvečer v »Zadružnem domu«. Ker je dnevni red zelo važen, je udeležba dolžnost. — Predsednik.

Ježica pri Ljubljani. Tukajšnja krajevna politična organizacija KDZ vošči srečno in veselo novo leto vsem svojim članom in prijateljem ter jih kliče na delo. Podvojimo naše vrste, da bomo prišli čimprej do svojih pravic. Ravno v tem letu nas čakajo zopet volitve v narodno skupščino. Gotovo je, da kolikor moči si bomo pridobili, toliko pravic bomo imeli. — Krajevna politična poziva svoje člane, naj zahtevajo povsod, kamor zahajajo, naš list »Ljudski Glas«. Poznamo lokale, kamor zahajajo naši ljudje, pa se podjetniki še do danes niso naročili na naš list. Zahtevamo pa, da nas ti tudi v tem oziru poznajo. — Nekateri naši člani so dokaj zaostali s članskimi prispevki, zato pa jih prosimo, naj jih poravnajo v novem letu. Blagajnik mora imeti vse v redu, seveda če člani niso redni in točni v obračunavanju, potem tudi blagajnik ne more točno obračunavati z glavnim tajništvom. Torej držimo se reda in točnosti!

V Hrastniku se bo vršilo 12. t. m. točno ob 3. popoldne predavanje sodr. Podbevška »O socialni revoluciji«. Predavanje bo zanimivo. Sodrugi naj se ga polnoštevilno udeležijo.

Št. Pavel pri Preboldu. Redni občni zbor kraj. org. SSJ v Št. Pavlu pri Preboldu se bo vršil v nedeljo 7. t. m. ob 2. popoldne pri s. Govediču, z običajnim dnevnim redom. Člani naj prinesejo s seboj tudi izkaznice, ker se bo pobirala članarina za 1923. Vabijo se vsi somišljeniki. Novi člani dobrodošli! — Odbor.

Delegatom in gostom bomo izročili izkaznice šele pri vходу na zboru. Da ne bo event. nesporazumljenj, objavljamo danes zaporedno delegate vseh organizacij, ki so nam jih naznanile in ki so obračunale za zadnje tri mesece pred dnem sklicanja strankinega zbora, torej za september, oktober in november. Za vse te delegate in tudi za goste, ki so se priglasili, bo preskrbljeno prenočišče. Za organizacije, ki nam delegatov še niso naznanile, seveda te odgovornosti ne prevzemamo. Tiste organizacije, ki so nam naznanile samo število delegatov, ali pa niti tega ne, naj izgotovijo vsakemu delegatu od odbora potrjeno potrdilo, da je bil sodr. na članskem sestanku dne izvoljen za delegata krajevne organizacije za XIV. redni strankin zbor dne 6. in 7. januarja 1923 v Celju. Pripisano naj bo tudi, za koliko članov je organizacija obračunala v septembru, oktobru in novembru in če ima več delegatov naj vsakemu pripiše vrstni red (prvi, drugi, tretji itd.) Niti delegatska niti izkaznica za goste pa ne bo veljavna, če ne bo imel udeleženec veljavne članske izkaznice s seboj. Na to opozarjamo zlasti tiste sodrugi, ki plačujejo sicer članarino, ne

brigajo se pa, da bi imeli tudi potrdilo, da so plačali, ter gotovost, da je njih organizacija tudi res obračunala.

Danes objavljene delegate mislimo, da bo verifikacijski odbor vse priznal. Naznanjenih delegatov organizacij, ki niso obračunale, pa nismo objavili. Vendar s tem ni rečeno, da bo verifikacijski odbor njih izgovore popolnoma zavrgel. Mi ne odločujemo, le konstatiramo. Nekateri čudaki še celo mislijo, da bodo smeli na zbor delegati takih organizacij, ki so delale ne le proti pravilniku, temveč tudi proti vsej stranki.

Delegati za strankin zbor: Trbovlje: Jakob Klenovšek, Ivan Marin. Celje: Alojz Leskošek, Martin Požun, Valentin Lebič, Rudolf Čebular, Josip Šmigl, Franc Jelen. Zagorje: Melhior Čobal. Mislinje: Franc Kranjc. Liboje: Ivan Germadnik. Velenje: Andrej Martinšek. Oplotnica: Josip Brglez. Sv. Pavel pri Preboldu: Alojz Šlander. Zabukovca: Franc Tratar. Globoko pri Brežicah: Ivan Molan, Franc Cizelj, Franc Grmšek. Tržič: Josip Črne. Šoštanj: Anton Arzenšek. Jesenice: Jurij Jeram. Ptuj: Filip Uratnik. Hrastnik: Anton Verden, Josip Grum. Štore: Tomaž Sedar, Mihael Varmonočnik. Spod. Šiška: Jože Ogrin. Ljubljana: Ivo Meznarič. Vič pri Ljubljani: Andrej Peterca. Moste: Andrej Svetek. Mežica: Franc Blatnik, Fr. Vrtačnik. Gorje pri Bledu: Jurij Jeram. Ježica pri Ljubljani: Anton Jakopič. Rečica na Paki: Matevž Omladič. Tacen-Smartno: Angelo Cerkvenik.

Socialističnih koledarjev nimamo več, naročniki naj torej nikar ne reklamirajo. Sploh prosimo, naj nikar nihče ne misli, da je mogoče pošiljati jih telegrafično. Kdor jih je pravočasno naročil, jih že davno ima, poznejšim naročnikom smo jih pošiljali po vrstnem redu, zdaj so pa pošli, torej ne moremo nikomur ustreči. V soboto dobimo pa nove, do takrat prosimo potrpljenja.

Iz strok. gibanja.

V četrtek, 4. t. m. takoi po delu se bo vršila seja Centralneg odbora kovinarjev v društvenih prostorih v Šelenburgovi ulici 6. II. nadstr.

KOVINARJI, POZOR!

Razmere, ki vladajo zadnje čase v Strojnih tovarnah in livarnah d. d. (obrti Samassa, Tönnies in Žabkar) v Ljubljani, nas silijo, da proglasimo za te obrate **zaporo**.

Opozarjamo vse kovinarje, da naj ne iščejo službe v teh tovarnah, dokler ne javimo, da so se razmere zboljšale.

Prosimo vse delavske časopise za donatis.

Odbor podružnice ljubljanskih kovinarjev.

Vestnik Svobode.

Seja osrednjega odbora »Svobode« bo v četrtek 4. t. m. ob 8. zvečer v tajništvu »Svobode« v Židovski ul. 1. I. nastropje. Ker je dnevni red zelo važen, je točna udeležba ljubljanskih odborikov dolžnost. — Tajništvo.

Trbovlje. Dramatični odsek del. izobraževalnega društva »Svoboda« Trbovlje bo vprizoril v nedeljo 7. t. m. ob 7. zvečer v Del. domu tragedijo v treh dejanjih »Rodion Razkolnikov«; priredil po romanu Dostojevskega Lev Birinski, poslovenil Silvester Škerl. K obilni udeležbi vabi — Odbor.

Celje. Ob priliki strankinega zbora SSJ bo priredil dramatični odsek del.

Izobraževalnega društva »Svoboda« iz Trbovelj, v soboto 6. t. m. ob pol 8. zvečer v Mestnem gledališču tragedijo v treh dejanjih »Rodion Razkolnikov«. Po igri alegorija »Vstajenje« s petjem. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Gospodarstvo.

= **Vrednost denarja.** 1 dolar velja 91.75 Din, 1 češka krona 2.93 Din, 1 francoski frank 6.70 Din, 1 lira 4.70 Din, 100 avstrijskih kron 13 par, 100 nemških mark 1.35 Din. V Curihu velja 100 naših Din 5.50 švicarskih frankov.

= **Inozemski poštni uradi v Mali Aziji** so zopet združeni s turškimi poštnimi uradi. Vsaka država bo dobila nadzorstvo nad enim poštnim oddelkom.

= **Finančno ministrstvo v Italiji** se je odločilo tiskati pol milijona bankovcev po 1000 lir spremenjenega tipa in dva milijona bankovcev po 100 lir starega tipa. Ta tisk bankovcev baje ne pomeni pomnoženja papirnatega denarja, temveč je v zvezi s potrebami dnevne prometa in s potrebo zamenjave starih bankovcev.

= **Rezerva bančnega urada češkoslovaškega finančnega ministrstva,** ki je namenjena za borbo proti internacionalnim špekulantom s češkoslovaško krono, je vedno manjša. Urad razpolaga samo še s 350 milijoni Kč.

= **Na zadnjem zborovanju ukrajskih sovjetov** so sklenili dati industriji, ki se bavi z izdelovanjem poljedelskih strojev, znatne podpore. Upajo, da bodo domači izdelki zadostovali za 70% celokupne potrebe.

= **Moskovski pokrajinski sovjet** je na svoji zadnji seji sklenil delavske plače znatno povišati. Že v l. 1922 so delavske plače precej povišali. V tkalski industriji n. pr. za 4½ rublja v zlatu na mesec, v kovinarskih delavnicah za 6 do 10½ zlatih rubljev, v tiskarnah za 7 do 13 zlatih rubljev itd. Povišanje delavskih plač je v zvezi s stalnim napredovanjem gospodarske obnove sovjetske Rusije.

Dopisi.

Litija. Litijski kovinarji so priredili na sveti večer v gostilni g. Kremžarja proletarsko božičnico v prid delavskim otrokom. Božičnica je bila dobro obiskana, božično drevo katero je bilo nad vse lepo opremljeno, je prineslo lepa darila 60tim otrokom. Pozdravni govor je otvoril sodrug Petje, jako lepo sta deklamirali dve kovinarski dekletji in navdušeno povdarjale zaslugo, posebno so dr. Gajšku in so dr. kovinarjem. Nato je povdarjal s. Gajšek pomen te proletarske božičnice, nakar je voščil vsem skupaj vesele božične praznike in obdaroval vesele otroke. Kovinarji želimo, ustvariti drugo leto skupno z vsem zavednim litijskim proletariatom še lepšo božičnico, kajti le v zavednosti je moč.

Globoko pri Brežicah. Ker je šla Samostojna kmetijska stranka pri vseh volitvah v boj z načelom, da bo poslala v občine, okraj in parlament svoje moče in ni zaupala nobeni stranki, najmanj pa SSJ, misleč, da jo bodo Urek, Mermolja i. dr. boljše zastopali, so ji nasledili tudi mnogi mali kmetje in kmečki delavci. Kako vneto zagovarjajo male kmete in kmečke delavce samostojneži v občinskih agrarnih odborih, se posebno lepo vidi iz delovanja obč. sveta naše občine, v kateri prebiva tudi poslanec SKS Ivan Urek. 9 odbornikov ima SKS, 5 SLS in 2

KDZ. — SKS ima torej absolutno večino. Poročali smo že večkrat, da se bogatini SKS in SLS prav radi pobratijo, kadar gre za njihovo korist. Pred volitvami se seveda pripravljajo, pa vselej le tako dolgo, dokler se ne vsedejo skupno h koritu. S preprirom pa begajo kmete in delavce, da pomagajo nekateri SKS, drugi SLS. — Naš občinski odbor je torej sestavil proračun za l. 1923. Občinske doklade bodo znašale 346%, naložiti pa so jih hoteli samo na zemljišča, gostilničarji naj bi ostali prosti. Župan je samostojnež in gostilničar. Ker bi moral po takem plačati mali posetnik prav toliko od oralu kakor veleposetnik, je so dr. Umek vložil pritožbo na okrajni odbor v Brežicah, da proračun občine Globoko kot neodoben zavrne in naloži glasom okrožnice pokr. uprave za Slovenijo doklade tudi gostilničarjem, ki jih lažje plačajo kakor mali kmetje. Okrajni odbor je proračun zavrnil. Občinski odbor pa je na svoji seji dne 17. XII. 1922 sklenil, da bo naložil gostilničarjem samo 30% doklad. Proti tej nameri moramo v imenu vseh organizacij KDZ brežiškega okraja najodločnejše protestirati in zahtevamo, da okrajni odbor proračun ponovno zavrne. Če nam okr. odbor ne bo maral ugoditi, bomo prosili pokr. upravo, da ga ne bo odobrila. Naš občinski odbor bi moral pri tako visokih odstotkih naložiti najmanj 150% na užitnino. So dr. Umek se je pritožil tudi radi oddaje občinskega lova lovskemu društvu, čigar predsednik je nar. poslanec Urek. Lov je bil namreč oddan za 65 K! In g. Ivan Urek se še upa javno nastopati s trditvijo, da zastopa koristi malega kmeta! Radi visokih doklad na niti s prstom ne gane! G. nar. poslanca Ureka in združnike SKS in SLS pa pozivljamo, da plačajo prostovoljno več za občinski lov, ozir. odstopijo, da pride lov zopet na javno dražbo, če nočejo, da jim bomo javno očitali in dokazali, da zastopajo samo svoje koristi.

Iz Blok nam pišejo: Dne 10. decembra se je naš g. župnik posebno izkazal. Sicer razklada vsako nedeljo, kak junak je med ponižnimi ovčicami, takrat v nedeljo pa se je tresel in je trepetal od strahu, ko je prišlo par socialistov, ki so zahtevali ključ od stare šole, ki je občinska last. Ko je prišel neki naš sodrug v župnišče, se je gospod župnik skril, njegova nezmotljiva kuharica pa se je zlagala: »Gospod so pri maši«. Na drugo zahtevo je gospod priznal, da se socialistov boji. Ključa ni maral dati, ker si je najbrže mislil, da bomo zahtevali najprej ključ od šole, potem še od župnišča, sam pa da bo moral še odpotovati v družbi svoje kuharice s trebulom za kruhom. — Tudi naš shod je hotel preprečiti, pa ga ni mogel, pokazal je le, da hoče strahovati celo občino. Naš shod se je vršil mirno, veliko poslušalcev je bilo in vsi so odobravalni govor so dr. Koruna. Pojasnil nam je, kako kapitalisti izkoriščajo delavce in kmete in kako potrebno je, da voli ljudstvo zastopnike, ki njegove koristi v resnici tudi zagovarjajo in da ne voli bojazljivcev in široko-ustnežev, ki samo obetajo, ko so pa izvoljeni, pa na vse obljube pozabijo. Povedal je tudi, koliko milijard dinarjev gre za armado in druge nepotrebnosti, ki jih mora plačevati predvsem kmet in delavec. To zlo se da odpraviti samo potom organizacije, ker ljudstvo bo postalo močno in močnejše samo, če bo organizirano. Kmetje in delavci, pristopajte torej k KDZ in ne poslušajte bojazljivcev, ki delajo samo za svojo korist in živijo na ljudske stroške. Gotovo ste se prepri-

čali na našem shodu, kaj so ljudje, ki se nazivajo »božje« namestnike.

IZ SAVINSKE DOLINE.

Preprosti sodrug, rokodelski pomočnik, nam je poslal sledeči članek: Neutrudljivo smo tolmačili socializem in marksizem. Ali nasprotniki nas nočejo razumeti in prežijo na nas zvito kakor lisjaki ter nas napadajo in grdi. In še danes, ko stoje naše organizacije na vseh straneh v besnem boju, se nahajajo v naših vrstah ljudje katerim ne gre za svobodo proletariata, temveč mislijo samo, kako bi si prilastili s trudom zaslužene delavske kronice. Poleg njih pa imamo nezadovoljneže, ki ne znajo misliti, temveč samo vpiti in razgrajati. Ljudje hočejo imeti voditelja, katerega vsi vdano poslušajo kakor vojski generala, če je toliko zviti in sposoben, da jih drži na verigi kakor sužnje. Delavci ne mislijo na to, da morajo biti sami tako izobraženi, da bodo sami svoji voditelji. Če bi bili, bi naš pokret za osvoboditev proletariata hitreje napredoval. — In razne strančice imamo, ki se vse sklicujejo na našega velikega učitelja Marksa, kakor da so one na pravi poti in zavajajo s tem nezavedne delavce v svoje kalne vode. Njih voditelji so bili svojčas v socialističnih vrstah; v naš program se niso poglobili, le naših pesmi so se naučili ter se razkropili kakor cigani.

Potrebno je predvsem, da bi naši delavci bolj čitali socialistični tisk pravih Marksovih naslednikov. Večinoma mislijo da je dovolj, če so organizirani, a še hujše je, da niti svojih organizacijskih dolžnosti ne izpolnjujejo redno. In kadar dobi naš delavec rdečo legitimacijo, misli, da je s tem že pravi socialist, čeprav nima pojma o socializmu. Razgovarjal sem se z nekim predsednikom »ljudske klerikalne nacionalne organizacije«, ki mi je povedal, da je bil svojčas v Zagrebu socialist in je imel »rdečo knjižico« strokovne kovinarske organizacije. Nekoč pa sta vstopila v njegovo »ljudsko« klerikalno organizacijo dva socialisti, ki sta hotela razširjati v organizaciji socialistični duh, a on kot predsednik ju je pustil najprej preteptati, potem pa postaviti pod kap. Ta g. bivši socialist ima danes 2 hiši in 2 kovačnici, v vsaki po pet delavcev. — Takih »socialistov« smo imeli mnogo in še jih imamo. — In še drugačne imamo. Take, ki so žalostni, kadar je treba plačati organizacijski prispevek in veseli, kadar dobe kakšno zvišanje prejemkov — s pomočjo organizacije. Mnogi »ne morejo« izdati nobene kronice za izobrazbo, imajo pa vendar toliko, da zapijejo in zakvartajo v eni noči toliko, kolikor bi bilo dovolj za izobraževalne namene v celem letu. Če pa hoče kdo čitati, gre k župniku, kjer dobi za par kronic ducat knjižic, ki so seveda take, da mu hrbtenico pred gospodo še bolj ukrivijo. Še celo taki so, ki nosijo s seboj posvečene knjižice in svetinje, ki naj jih obvarujejo vsega zla. Kadar gredo v cerkev, molijo, da bi se jim ne zmešalo, kadar so lačni, pa berejo, kako jih bo hranil bog pod zemljo. Le tega ne zvedo in se ne zavedajo, da je hotel tudi Kristus, kar hoče socializem — osvoboditi ljudstvo izpod jarma nasilnežev. Današnji proletarec mora to vedeti, mora vedeti kaj je lažnjiva vera in kaj na resnici in pravici temelječi socializem.

V naših organizacijah imamo ljudi različnih ver, plemen in stanov. Dolžnost organizacije je predvsem, da dvigne svoje člané na najvišjo stopnjo kulture.

Potem se ne bo moglo več zgoditi, da bi zavajali naše člane različni demagogi in plačanci. Najbolj potrebuje človek danes izobrazbe, če se hočemo osvoboditi kapitalizma. Žal, da o tem danes tako malokateri razmišljajo in radi tega ne spoznajo, da ne trpijo danes samo kmetje in delavci, temveč da bodo njihovi otroci še bolj. Če bi se vsak proletarec spomnil, kako je sam trpel v mladosti, pač ne bi mislil več na alkohol in kar je z njim v zvezi.

Bogastvo ruske zemlje.

Vsa evropska Rusija je velikanska nižina, ki je ločena po 2500 km dolgem pogorju Uralu od še večje Azijske Rusije. Zunanje lice te planjave, ki pokriva polovico Evrope, izgleda zelo različno. Proti severu se razprostirajo velika barja, ki so skoro vse leto pokrita z ledom, in pa skalnat svet, na katerega se priključujejo razsežni gozdovi. Južno od Zgornje Volge leži neizčrpno bogata in plodna dežela, imenovana »črna zemlja«, žitnica Rusije. Tukaj se razprostirajo nepregledna žitna polja. Tu ni skoro nobenega gozda. Še bolj južno ob Črnem in Kaspiškem morju se pa razprostira stepa, ki prehaja zahodno od reke Dona v dobre pašnike, na vzhodu pa v žalostno peščeno puščavo.

Podnebje se kaže v primeri z velikansko razsežnostjo države enakomerno. Zima in poletje kažeta pa velikansko nasprotje. V celi Rusiji z izjemo Krima ob Črnem morju so zime zelo dolge in mrzle. Na severu zmrzne celo živo srebro in še v hlevih se mora kuriti. Kratka poletja so pa zelo vroča, dežja je zelo malo. V zimi pokriva celo deželo debela plast snega, ki da spomladi zemlji skoro vso potrebno moč.

Na tej zemlji živi preko 170 milijonov ljudi, od katerih se živi 75% od poljedelstva, zato se prišteva Rusija med agrarne države.

Do leta 1861. je pripadala vsa zemlja carju, plemstvu in duhovščini, kmetje so bili sužnji. Šele leta 1861. do l. 1863. se je osvobodilo približno 43 milijonov teh sužnjev ter so postali svobodni kmetje. Le malokateri kmet je imel svojo kmetijo kakor pri nas, v Avstriji ali na Francoskem. Posamezni kmet ni imel nikake pravice do posesti, ampak je bilo vse last občine. Samo ena tretjina zemlje, skoro izključno samo polje, je bila dodeljena tem občinam; drugi dve tretjini sta pa pripadali do zadnje revolucije še vedno carju in plemstvu.

Kar se tiče množine pridelka je nadkriljevala Rusija v vseh panogah kmetijstva (v poljedelstvu, živinoreji in gozdarstvu) vse države v Evropi; kar se pa tiče modernega obratovanja, pa stoji daleč za drugimi. Mnogokrat je bila majhna izobrazba ljudstva za moderni napredek velika ovira. Ljudstvo se je z vso močjo branilo modernizacije. Že prejšnja vlada je delala z vso silo na to, da tem neprilicam odpravi, posebno z otvarjanjem šol, sedanja vlada skrbi seveda še veliko bolj, vendar bo še dolgo trajalo, predno bodo dosežni kakšni večji uspehi. Še danes odpade na 1000 rekrutov čez 600 analfabetov. Pri racionalnem (= razumnem, modernem) obratovanju bi dosegla Rusija znatno večje uspehe. Statistično je dokazano, da je Rusija pridelala pred vojno letno okoli 800 milijonov hektolitrov žita vseh vrst (od tega 100 milijonov pšenice). Samo pšenice je izvozila preko 50 milj. hl v tuje države.

Velika ovira za obdelavo in izrabo zemlje je rusko podnebje. Dolge zime in

kratka vroča poletja silijo ruskega kmeta, da mora izvršiti v par tednih (od maja do julija) vse delo, za katero imajo pri nas na razpolago še enkrat toliko časa. Podnebje sili ruskega kmeta, da uporabi veliko več človeških in živalskih moči kakor pa naš kmet. Zato podraži močno povpraševanje po delavcih v tem času vse delavne moči in zato preneha v času obdelovanja in žetve večina tovarov z obratom.

Bogastvo Rusije na lesu je že v pregovoru. Vzlic slabemu gospodarstvu in še slabjšim cestam je Rusija izvozila letno za 50—60 milijonov rubljev lesa. Večina gozdov se nahaja na severu; južni kraji pa zelo trpe na pomanjkanju lesa. O kakem pametnem gozdnem gospodarstvu ni govora. Nedostopni gozdovi na severu so skoro brez vsake vrednosti, ker se porabi tam les samo za pridelovanje pepelike, smole in katrana; nasprotno so v dostopnih krajih moderno urejene tovarne za obdelavo lesa. Poraba lesa za stavbe, kakor tudi v industrijske svrhe in kurjavo je tako velika, da lahko rečemo, da je to zapravljanje.

Pa ne samo gozdarji, tudi živinorejci se bodo čudili, ko spoznajo to velikansko rusko gospodarstvo.

Živinoreja je predstavljala glavni vir ruskega narodnega imetja. Rusija je prekosila v množini živine vse druge države v Evropi (22 milijonov konj, oslov in mul, 33 milijonov goved, 39 milijonov ovac, 10 milijonov prašičev). Ruska živinoreja, z edino izjemo konjereje, za katero je bilo 3000 kobilaren, je takozvana reja v masah, za katero so dani vsi pogoji v brezkončnih stepah na jugu. Tu se pasejo živali po cele tisoče skupaj vse leto brez vsake oskrbe na prostem. Na severu jih pa morajo krmiti v hlevih po 100—200 dni. Pri ruski reji govede stopi pridobivanje masla in sira popolnoma v ozadje: Rusi rabijo pri kuhi po večini ovčjo mast, ki jo dobivajo od kaspiške ovce. Posebna pozornost je bila posvečena konjereji. Rusija ni imela samo največ, ampak tudi najboljših konj Evrope.

Tako je opaziti v poljedelstvu Rusije isto prikazen kakor v vseh gospodarskih področjih te ogromne države. Neizčrpljivo bogati naravni zakladi, nepopolno in slabo izkoriščanje tega bogastva in obenem močno prizadevanje vlade odstraniti naravne zapreke ter s tem pomagati, da pride vsa narodnogospodarska moč do polnega razvitja. Za poljedelstvo pa ni nobena reč tako važna, kakor gradnja železnic. Ko bo imela Rusija dovolj železnic, postane za Ameriko druga največja izvozna država žita na svetu.

Po svetu.

— **Komedija na Romunskem.** Pod tem naslovom je pisala »Prosveta« 19. oktobra t. l.: Ko bere človek poročila o kronanju romunskega kralja, se mu nehoti vrivajo slike iz življenja starega Rima ob času cesarjev, ko se je stari Rim bližal s hitrimi koraki svojemu koncu. Na eni strani so bile sestradane ljudske množice, ki so kričale »panem et circenses« (dajte nam kruha in igre!), na drugi strani pa razkošno življenje rimskih cesarjev in patricijev. — Komedija kronanja se je vršila v Albajuliji na Sedmograškem. Iz Bukarešte so vozili izredni vlaki postopaje iz višje romunske družbe, da si napašejo svojo radovednost. Glavna ceremonija se je vršila po cerkvenih obredih. Kraljici so dvorjaniki poklonili krono, v kateri je tičalo dva kg zlata in ki je bila kar posuta z dragimi kamni. Kralj se je dal

kronati kot »Junak«. Njegova krona je bila napravljena iz jekla topov, ki so bili odvzeti (?) Turkom. Razvrščene so bile velike množice vojaštva, da mogoče ne stopi kdo na kurja očesa kraljevi dvojici ali dvorjanikom. Skratka: cela komedija je stala 300 milijonov frankov! — Delili so tudi ubožcem meso, ki ga mogoče že niso jedli leta in leta, da jih tako za trenotek nasitijo, da bi pozabili na svojo bedo, ko se je pred njihovimi očmi razvijala vsa potratnost rumunskih vlastelinov in rumunskega dvora. — Milijoni ljudi stradajo v Evropi. Med temi milijoni je tudi rumunsko ljudstvo. 300 milijonov frankov je bilo vrženih v vodo vpricho mizerije rumunskega ljudstva. In ko mečejo v Evropi za take komedije denar proč, prihajajo klici iz Evrope: »Amerika, pomagaj, mi stradamo!« — »Amerika briši dolgove, kajti ne moremo se gospodarsko vpustiti!« — Dokler imajo v Evropi denar za take prismojenosti, dokler lahko v Evropi v enem dnevu poženejo 300 milijonov frankov ljudstva v Evropi pa mirno gledajo take balacade, ni revščina tako velika, da bi morala Amerika pomagati Evropi, pa si na ta način povečevati davčno butaro. — Če imajo denar za take budalosti v Evropi, jim ni prav nobene sile. Ljudstva, ki prenašajo tako razsipnost ponižno in brez godrnjanja, naj le leži kakor si je sam postlal! Lakota jih mogoče končno le spametuje.

Repertoar Narod. gledališča v Ljubljani.

Drama:

Četrtek 4. jan. »Kralj na Betajnovi«. Red A.

Petek 5. jan. Zaprt.

Sobota 6. jan. ob 3. popoldne »Peterčkove poslednje sanje«. Izven. Ob pol 8. zvečer »Idijot«. Izven.

Nedelja 7. jan. ob 3. popoldne »Peterčkove poslednje sanje«. Izven. Ob 8. zvečer »Živi mrtvec«. Izven.

Ponedeljek 8. jan. »Lillom«. Red B.

Opera:

Četrtek 4. jan. »Sevski brivec«. Red C.

Petek 5. jan. »Mefistofeles«. Red E.

Sobota 6. jan. »Carmen«. Izven.

Nedelja 7. jan. »Mefistofeles«. Izven.

Z Viča. Po zaslugah viškega župana in občinskega odbora je priredila tukajšnja šola 23. decembra lepo božičnico. Obdarovanih je bilo z obleko in čevlji nad 100 najrevnejših šolskih otrok, 20.000 K je dala občina, ostalo pa so darovala plemenita srca. Za tako dejansko umevanje ljubezni in socialnega čuta moram izreči v imenu obdarovane šolske mladine vsem, ki so pripomogli k tako slični božičnici na kakršenkoli način, najlepšo zahvalo. — Ivan Štemlaj, nadučitelj.

Samo še do sobote imaš čas — pozneje ne bo pomagala nikaka prižoba več. Kdor se ta teden krega in prepira, koga bo volil, in pozabi pri tem na svojo reklamacijsko dolžnost, temu vse prepiranje ne bo nič pomagalo, ker bo izgubil svojo volilno pravico. Povej lenuhom!

Izkaz darov za mestne reveže v Ptuj ob priliki božičnice. Gg. Valerjan Spruschina 200 K, Josip Damlisch 100 K, Josip Führner 100 K, Franc Osterberger 70 litrov vina, Josip Pučnik 100 K, Filip Uratnik 80 K, Stefan Zselezen 80 K, dr. Franc Bučar 50 K, Mavro Teichner 100 K, Julij Tognio ml. 200 K, Otmar Scheichenbauer 40 K, Hans Stanitz 40 K, Ivan Steudte ml. 80 K, Otmar Petrovič - Morelj 40 K, Anton Emeršič 80 K, Miroslav Ocvirk 40 K, Josip Körner 20 K, Wessely Karol 120 K, Franc Plazotta 80 K, Jo-

sto Goršek 20 K, Viljem Dengg 80 K, Franc Lenart 1 hlače, Alojzij Brenčič 1 oblačilo, Martin Vrabec 1 predpasnik, Pavel Dostal 80 K, Jakobina Cajnkar staro obleko, Franc Podgoršek 60 K, Paul Ornič 100 K, Franc Čuček 200 K, Leopold Stern 80 K, Samuel Friedrich 80 K, Karl Meller 40 K, Andrej Frank ml. 40 K, dr. Bela Stuhel 80 K, Franc Stražela 40 K, Kazimir Bratkovič 40 K, dr. Franc Jurčela 40 K, Anton Brenčič 60 K, Podružnica ljudskih kreditnih banke 400 K, Hranilno in posojilno društvo 200 kron, Minoriti 400 K, Leo Behrbalk 80 K, Tvrđka Jakob Matzun 100 K, Tvrđka Simon Hutter 100 K, Marija Zupančič 50 K, Vilma Malster 10 kron, Morelly Marija 40 K, Marija Vogel 20 K, Janez Marko 40 K, Alojzij Senčar 40 K, Pavel Pirich 100 K, Josip Pirich 80 K, Anton Mahorič 40 K, dr. Reimund Sadnik 80 K, Leopold Slawitsch 40 K, Vinko Pernat 20 K, Egon Schwab 80 K, Franc Hicli 20 K, Rudolf Havelka 40 K, dr. Tone Gosak 80 K, Riegelbauer Janez 20 K, Genovefa Čeh 40 K, Ferdo Stross 40 K, Artenjak & Sosteritsch 100 K, Kraker Alojzij 100 K, Andrej Kraker 20 K, Tvrđka Cvikl & Ribič 80 K, Franc Holnig 20 K, Adolf Sellinscheg 20 K, Tvrđka Slavetič & Kunst 40 K, Viktor Pesserl 40 K, Franc Urban 100 K, dr. Matej Senčar & Dr. Franc Salamun 100 K, Tvrđka Brata Reinhard 100 K, Tvrđka Slawitsch & Heller 40 K, Vorschuss-Verein 100 K, dr. Anton Horvat 20 K, Anton Vaupotič 10 K, Andrej Kodba 20 K. Skupna svota nabranih darov je 5700 K. Vsem darovalcem se mestni ubožni svet v imenu obdarovanih iskreno zahvaljuje.

Pouk za volitve.

(Konec).

Sedaj izpišemo 15 tako dobljenih največjih drugih količnikov po velikosti:

40.000 (lista C),
30.000 (» B),
20.000 (» A),
20.000 (» C),
15.000 (» B),
13.333 (» C),
10.000 (» A),
10.000 (» B),
10.000 (» C),
10.000 (» D),
8.000 (» C),
8.000 (» E),
7.500 (» B),
6.666 (» A),
6.666 (» C).

V tej tabeli najdemo količnik liste C šestkrat, stranke B štirikrat, stranke A trikrat, stranke D enkrat in stranke E enkrat. Stranke torej dobijo C 6, B 4, A 3, D 1 in E 1, skupaj 15 poslancev.

Sedaj pa pride vprašanje kateri kandidati so izvoljeni.

Izvoljeni so najprej iz vsake liste nosilci list. Med srezskimi kandidati pa so izvoljeni iz vsake liste kandidati po vrsti, kolikor so dobili glasov. Če je kdo kandidiral v dveh okrajih se mu glasovi seštejejo. Če pa dobi kandidat v 2 srezih toliko glasov, da bi bil izvoljen v obeh srezih, se pač proglasita za izvoljena on in njegov namestnik in šele potem pridejo ostali kandidati na vrsto.

N. pr. stranka C, ki ima dobiti 6 poslancev, je dobila v posameznih srezih sledeče število glasov:

srez I. kandidat I. I. 6001 glas (namestnik P. P.),

srez II. kandidat N. N. 5000 glasov (namestnik R. R.),

srez III. kandidat B. B. 4000 glasov (namestnik S. S.),

srez IV. kandidat C. C. 3001 glas (namestnik P. P.),

srez V. kandidat C. C. 2999 glasov (namestnik T. T.),

srez VI. kandidat N. N. 2000 glasov (namestnik R. R.),

srez VII. kandidat K. K. 1800 glasov itd. in sicer v ostalih srezih manj nego po 1800 glasov.

Iz te liste so torej izvoljeni: 1. nosilec liste; 2. kandidat N. N., ker je dobil v srezih II. in VI. skupaj 7000 glasov; 3. kandidat I. I., ker je dobil 6001 glas; 4. kandidat C. C. je dobil v srezu IV. 3001 glas, v srezu V. pa 2999; ker pride po številu oddanih glasov tudi še srez V. do tega, da dobi poslanca in je torej kandidat C. C. izvoljen v dveh srezih, se smatra za izvoljenega on in njegov namestnik, izvoljena sta torej C. C. kot 4. poslanec; 5. namestnik T. T. kot peti poslanec in 6. kandidat B. B. v srezu III. s 4000 glasovi.

Ostali kandidati in srez list C ne pridejo pri razdeljevanju poslanskih mest, ki odpadejo na to listo, več v poštev.

Če se izprazni v parlamentu kako poslansko mesto, se to mesto izpopolni z dotičnim namestnikom (n. pr. poslanec I. I. iz liste C odloži mandat. Na njegovo mesto pride namestnik P. P.).

Če preneha biti izvoljeni nosilec liste poslanec, pride na njegovo mesto kandidat liste iz onega sreza, kjer je lista dobila največ glasov za srez. ki so v skupščini že zastopani. (N. pr. poslanec nosilec liste C odloži mandat. Na njegovo mesto pride kandidat iz sreza VI. ki ima za srez, ki so v skupščini že zastopani največ glasov. Ta kandidat je bil N. N.; ker pa je ta že poslanec (srez II.), pride na vrsto njegov namestnik R. R. Če bi bil pa ta R. R. n. pr. med tem časom že umrl, pa pride na vrsto kandidat K. K. iz sreza VI.

H koncu je treba še pripomniti sledeče: Če dobita v kakem okrožju, ki voli 9 ali več nego 9 posl., samo dve listi količnik, se dodeli en mandat še eni izmed list brez prvega količnika, ki ima največje število glasov: N. pr. v Kranjskem okrožju, ki voli 10 poslancev bi dobile: lista A 29.000, lista B 20.000, lista C 600 in lista D 400 glasov. Prvi količnik znaša (skupno število glasov 44.000 deljeno z 10 + 1) 4000. Ker sta samo listi A in B dobili več glasov, nego znaša količnik, dobi en mandat še lista C, čeprav ni dosegla količnika 4000, ampak samo 600 glasov. Lista D pa ne dobi ničesar. Ostalih 9 mandatov pa si razdelita stranki A in B po načinu, ki je zgoraj opisan.

Kmet in delavec.

Na deželi so v mnogih krajih ljudje mnenja, da delavec in kmet ne spadata skupaj. Seveda veleposest ne spada k delavcu, prav tako kakor tudi kapitalist ne. Pač pa so enaki trplini industr. delavec, poljski delavec in mali kmet. Mali kmet očita sicer delavcu 8urni delavnik, toda, če mora kmet danes več delati, je sam kriv, ker je bila dozdejnjegova skrb lenjgova domačija, sveta maša in procesija. Brige za izboljšanje sedanje družbe ni bilo med kmetskim ljudstvom mnogo. Še zdaj je prav malo zanimanja za organizacijo. Industrijsko delavstvo si je samo potom svojih strokovnih in političnih organizacij priborilo razne ugodnosti in 8urni delavnik, ki ga pa zdaj polagoma tudi že izgublja, ker je kapitalistični trik uspel — moč delavstva je razcepljena, zelo mnogo je nezadovoljnih, ki niso nikjer, ali pa po raznih protidelavskih organizacijah. Kapitalisti, samo 1% vsega ljudstva, se čutilo dovolj močne, da lahko zatirajo vseh ostalih 99%. Med temi 99% je pa tudi delavno ljudstvo na kmetih, ki pa v svojem starem čutu tlačanstva bolj mirno prenaša udarce kapitalističnega biča kakor industrijski proletarijat, ki ga sili že v mladih letih beda, brezposelnost in sla-

be mezde v živahnejše zanimanje za svoj obstoj. Koristilo mu je pa tudi to, da dela skupaj, dočim so kmetje raztreseni. Sam s svojim delom si komaj toliko pridela, da živi. Stavkali bi kvečjemu lahko poljski delavci, ki bi pa s tem škodovali ne toliko veleposestniku, kakor ljudstvu sploh, ki ne bi dobilo potem potrebnih živil. Sicer pa same stavke niso dale industrijskemu delavstvu osemurni delavnik, razna socialna zavarovanja itd. Izobrazba, zavedne organizacije so pripomogle k temu. Zato bo položaj malega kmeta šele takrat izboljšal, ko bosta mali kmet in delavec hodila roko v roki v skupnih organizacijah do skupnega cilja. Kakšen cilj pa ima danes mali kmet? Najrajši bi videl, da bi bil izvoz prost, da bi bili davki manjši, nad katerimi se zlasti zato jezi, ker misli, da uprav on podpira razne predrage državne aparate. Odločno misli ljudstvo na kmetih, da mora plačevati toliko davka samo zato, da dobi uradnik in delavec bolniško podporo, pokojnino itd. To so seveda skrajno napačne misli. Kmet mora vedeti, da plačuje delavstvo, ročno in duševno, visoke mesečne prispevke za bolniško zavarovanje, za pokojninski zavod itd. Kmet mora biti pripravljen plačevati svoj davek istotako, pa bo tudi zavarovan, kakor na njegovo škodo dandanes še ni. Tudi proti državnim davkom ne sme biti, potrebni so, samo razdeljeni so krivično. Zahteva naj pravičnega progresivnega davka, kakor ga ima naša stranka: kdor ima mnogo, naj plača tudi davka mnogo, kdor ima pa malo, naj plača malo. Kadar bo ta davčni sistem uveden, bodo lahko odpadli vsi krivični indirektni davki, to so davki na sol, sladkor, petrolei itd., ki odirajo danes enako vse delavno ljudstvo v mestih in na deželi. Mali kmet tudi ne sme zahtevati prostega izvoza, saj mora tudi sam kupovati, saj ne pridela toliko! Posebno pa ne, dokler je državno gospodarstvo tako slabo, da ne zna preskrbeti zadostno domače kraje z živilom in dokler ne bo znalo preprečiti vedno večjega zviševanja cen. Kmet mora vedeti, da če bo pri takih razmerah izvažal živila, jih ne bo dovolj za domači kraj, zato bodo pa seveda tudi dražja. In če bo moral krojač, čevljar, klobučar itd. po visokih cenah kupovati življenske potrebščine, bo moral tudi kmet drago kupovati svojo obleko, obnavalo itd. Na tak način pa ne bo nikdar konec draginje, in niti mali kmet, niti delavec ne bosta zadovoljna. Roko v roki morata korakati — mali kmet in delavec morata skupaj gospodariti, ker drug brez drugega ne moreta živeti. Le sporazumno bo mogoče streti moč kapitalizma. Delavno ljudstvo na kmetih naj se ne pusti begati od župnikov in županov, temveč naj začne samo razmišljati, ker nobene milosti ne bodo izboljšale sedanjih razmer, temveč le delo delavnega ljudstva samega. Delavno ljudstvo na kmetih pa naj se zaveda, da brez nje ne bo zmagal socializem, ki je edini, ki bo pomagal k boljši družbi. Mali kmet in poljski delavec naj začneta resno delati v svojih organizacijah »Kmetstvo delavske zveze«, da bo tudi delavno ljudstvo na kmetih kmalu lahko pokazalo moč zavednosti. Sam ne bo zmagal nihče! Le skupno potom svojih organizacij bomo dosegli svoj cilj.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSD).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

R. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Uvoz

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki
vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko
blago, spirituose, mast, slanina, mesni
izdelki.

Zoazj

Telefon 366. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.
Čekovni račun štev. 10.473.

Razno perilo

za dame, gospode in deco
priporoča **tvrdka**

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

+ Žene +

pomirite se, če vam mesečni red
zastaja ali izostaja. Pomorem vam,
zaščitim vaše zdravje in vam pri-
nesem novega veselja do življenja.
Uradno ocenjeno in za dobro spo-
znano. Obrnite se takoj na naslov:

K. Fesq

Hamburg B. 156, Papenstraße 95.

Kožuhovina

svila, modni nakit, pred-
pasniki, spodnja krila
po znižanih cenah

pri

A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,
Ljubljana, Mestni trg 19.

OBRTNA NAZNANILA.

Prva mariborska
delavska pekarna v Mariboru,
Tržaška cesta št. 38, tel. 324,
priporoča
dober kruh in žemlje.

Prva produkt. zadruga krojačev

Maribor, Ruška cesta 5
priporoča obleke za moške in
ženske po zmernih cenah in
dobre kakovosti.

Gostilna LJUDSKI DOM

Maribor
Ruska cesta št. 7

priporoča
izborna kuhinjo in pljačo.

N. BRUNO MILJANIČ
tovarna kanditov in slaščičarna
najnižje cene in vsak čas sveže blago.
Maribor, Tržaška ulica 4.

Kons. društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.
Telefon inter. št. 178.

Ljubljana.

Pošt. ček. rač. št. 10.532.
Brzj. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

Hranilni oddelek

naznanja, da je s **1. novembrom 1922**

zvišal obresti in sicer

za navadne hranilne vloge na **6%**

za vloge proti četrtletni odpovedi . . na **6½%**

za vloge proti polletni odpovedi . . . na **7%**

Hranilne vloge sprejemajo in izplačujejo vse prodajalne naše zadruge!
Vlagajte vse svoje prihranke v lastno hranilnico!

Slavenska banka d. d.

preje „Jugoslovanska Union - banka“

podružnica v Ljubljani, Zagreb, Beograd,

Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona,
Kranj, Maribor, Monšotor (Baranja), Murska Sobota, Osijek,
Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Škofja
Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos-Ayres (Argentina).

Afiliacije:

Budapest: Balkan bank r. t.

Split: Jugoslavenska industrijska banka.

Wien: Bankhaus Milan Robert Alexander.

Delniška glavnica in rezerva
ca. K 200.000.000.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.